

ЮВІЛЕЇ ТА ПОДІЇ

Наталя Сергіївна каже, що їй в житті повезло: «У свої 90 років я живу разом з дочкою і зятем, які оточили мене увагою і піклуються про мене».

Все життя, навіть у його найскладніші періоди, Наталя Сергіївна є оптимістом. Головні цінності – чесність, людяність.

І сьогодні Наталя Сергіївна активно цікавиться суспільно-політичним життям нашої країни, головною її мрією є мир в Україні.

Бажаємо дорогій Наталі Сергіївні міцного здоров'я і довгих років активного життя, радості від рідних, близьких і друзів.

Колектив кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними і венеричними хворобами Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського

Отримано 11.12.2014 р.

© Колектив авторів, 2015
УДК 61(092)

СЛАВНИЙ ЮВІЛЕЙ МИХАЙЛА АНТОНОВИЧА АНДРЕЙЧИНА

22 лютого виповниться 75 років з дня народження видатного вченого-інфекціоніста та епідеміолога, педагога, громадського діяча, члена-кореспондента НАМН України, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора медичних наук, професора Михайла Антоновича Андрейчина.

Наукову роботу Михайло Антонович започаткував ще під час навчання в Тернопільському державному медичному інституті (1957-1963 рр.) і продовжував навіть під час строкової служби в армії (1963-1965 рр.). З 1981 р. і дотепер М.А. Андрейчин очолює кафедру

інфекційних хвороб і епідеміології, з 1983 по 2004 рр. – проректор з наукової роботи інституту (академії, університету).

Широка палітра наукових інтересів М.А. Андрейчина. Вагомий внесок зроблено у вивчення нез'ясованих ланок патогенезу вірусних гепатитів, харчової токсикоінфекції, сальмонельозу, шигельозу, оперізувального герпесу, бешихи, еризипелюду, гострих респіраторних захворювань і ряду інших інфекційних хвороб. Михайло Антонович описав сім раніше не відомих симптомів (гіпотермія ноги на боці висипу при оперізувальному герпесі попереково-крижової ділянки, дрібні болючі ущільнення в ділянці двоголового м'яза плеча при трихінельозі та ін.). Під його керівництвом вперше розроблено термографічну семіотику розповсюджених інфекційних хвороб (гострих респіраторних вірусних інфекцій, вірусних гепатитів, харчової токсикоінфекції, шигельозу, лептоспірозу, оперізувального герпесу та ін.), що поглиблює знання про їх патогенез і поліпшує диференційну діагностику.

Важливе значення для розуміння патогенезу вірусних гепатитів мають отримані дані про роль гострофазних білків, інтерлейкінів, фактора некрозу пухлин-альфа, метаболічної інтоксикації, дисфункції ендотелію при переході гострої інфекції в хронічну форму та розвитку фіброзу печінки, вплив криоглобулінів різних типів на перебіг хронічного гепатиту С із позапечінковими проявами. Отримано нові дані про особливості біохімічних та імунологічних процесів, розвиток фіброзу та первинного раку печінки, а також остеопорозу при гепатитах В і С, формування фетоплацентарної недостатності у

ЮВІЛЕЇ ТА ПОДІЇ

вагітних на тлі цих гепатитів та ризик трансплацентарної передачі збудника.

Цінні дослідження проведено з метою з'ясування механізмів лікувальної ефективності різних видів ентесорбентів при вірусних гепатитах, гострих кишкових інфекціях, лептоспірози, запропоновано схеми диференційованого призначення їх. Михайло Антонович один з перших в Україні почав застосовувати препарати рекомбінантного інтерферону в лікуванні хворих на гепатит В і С, оперізувальний герпес. Як результат – було переконливо доведено можливість значно підвищити лікувальну ефективність рекомбінантних альфа-інтерферонів та індукторів інтерферонутворення при вірусних гепатитах за умови дезінтоксикації організму ентесорбентами.

Запропоновано метод колоносорбції при гострих кишкових інфекціях, що суттєво пришвидшує клінічне одужання хворих на колітні форми цих недуг і забезпечує санацію кишечника від патогенних мікроорганізмів (без застосування антибіотиків чи хіміопрепаратів). Розроблено аерозольну інтерферонотерапію гострих респіраторних вірусних інфекцій і доведено її високу клінічну ефективність та економічну перевагу. Отримано й успішно апробовано протилептоспірозний людський імунoglobulin, за допомогою якого вдалось утримати летальність при тяжких формах хвороби. Вперше успішно апробовано український препарат нуклеїнової кислоти (нуклекс) й доведено його високу клінічну ефективність при грипі та інших ГРВІ.

Михайло Антонович узагальнив світовий досвід з медичної протидії біотероризму і розробив низку пропозицій для лікувально-профілактичних закладів й Міністерства охорони здоров'я України. Здійснив поглиблений аналіз негативного впливу інфекційних хвороб на здоров'я людей і обґрунтував необхідність проведення низки відповідних профілактичних і лікувальних заходів, спрямованих на поліпшення демографічної ситуації в країні. Опублікував серію статей з біоетики та історії боротьби з інфекційними хворобами в Україні. Долучився до оптимізації навчального процесу на кафедрах інфекційних хвороб і епідеміології медичних університетів України і входження їх в європейський освітній простір. Ювіляр став ініціатором випуску перших навчальних компакт-дисків «Інфекційні хвороби» та «Епідеміологія», співавтором навчальних програм з епідеміології та інфекційних хвороб для вищих навчальних медичних закладів 3-го і 4-го рівнів акредитації, віртуальних програм з освоєння практичних навичок.

Науковцям добре відомі численні (близько 900) наукові, навчально-методичні та публіцистичні праці, написані ним і у співавторстві, зокрема такі книги: «Теплобачення в медицині» (Київ, 1990), «Бактериальний

ендотоксикоз» (Саратов, 1991), «Посібник з анатомічної і клінічної термінології» (Київ, 1993), «Инфекционные болезни: руководство» (Москва, 1996), «Бактериальные диареи» (Київ, 1998), «Епідеміологія: підручник» (Тернопіль, 2001), «Вірусні гепатити» (Тернопіль, 2001), «Шигельоз» (Тернопіль, 2002), «Infectious diseases: підручник» (Тернопіль, 2007), «Черевний тиф (нове про патогенез, діагностика, лікування)» (Харків, 2009), «Епідеміологія екстремальних умов з курсом військової епідеміології: підручник» (Тернопіль, 2002), «Клінічна імунологія та алергологія: підручник» (Тернопіль, 2004), «Біотероризм. Медична протидія» (Тернопіль, 2005), «Інфекційні хвороби у загальній практиці та сімейній медицині», (Тернопіль, 2007), «Атлас інфекційних хвороб» (Тернопіль, 2010), «Вірусні гепатити і рак печінки» (Тернопіль, 2010), «Медсестринство при інфекційних хворобах: підручник» (Тернопіль, 2002, 2011), «Гострі респіраторні вірусні інфекції» (Тернопіль, 2011), «Infectious diseases: підручник» (Чернівці, 2014). Вчений отримав 62 авторських свідоцтва і патент на винаходи.

М.А. Андрейчин створив школу українських інфекціоністів. Під його керівництвом підготовлено і захищено 15 докторських і 35 кандидатських дисертацій. Учні М.А. Андрейчина вже очолюють кафедри інфекційних хвороб у різних університетських містах України (Суми, Чернівці, Сімферополь, Запоріжжя, Харків, Тернопіль), а також працюють закордоном (США, Канада, Великобританія, Польща).

Більше двадцяти років М.А. Андрейчин працював на посаді проректора з наукової роботи Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, продовжуючи за сумісництвом керувати кафедрою. У цей період значно зріс науковий потенціал університету, який за кількістю викладачів з науковими ступенями і показниками науково-дослідної роботи став одним із провідних серед вищих медичних навчальних закладів України.

Значну увагу М.А. Андрейчин приділяє педагогічній роботі. Його лекціями захоплюються не лише студенти й аспіранти, послухати їх і вчитися лекторської майстерності приходять науковці і практикуючі лікарі. Першочергове значення надає М.А. Андрейчин практичній роботі студентів, оволодінню ними навиками клінічного обстеження хворого, застосуванню найновіших методів діагностики і сучасного лікування, засад лікарської етики.

М.А. Андрейчин виконує велику громадську роботу. З 1995 р. завдяки його зусиллям почав видаватись перший всеукраїнський науково-практичний медичний журнал «Інфекційні хвороби». Випущено вже 78 номерів цього часопису, який користується авторитетом і попу-

ЮВІЛЕЇ ТА ПОДІЇ

лярністю не лише серед українських науковців і практикуючих лікарів, але й далеко за межами України. М.А. Андрейчин є членом редакційних колегій і рад 16 вітчизняних і зарубіжних науково-медичних журналів.

У 1997 р. очолив ініціативну групу, зусиллям якої було створено Асоціацію інфекціоністів України. Відтоді й дотепер М.А. Андрейчин є президентом Асоціації. Під його керівництвом уже проведено 4 з'їзди інфекціоністів України, 36 пленумів і науково-практичних конференцій, рекомендації яких враховуються Міністерством охорони здоров'я.

З 2003 р. очолює Тернопільський осередок Наукового товариства ім. Шевченка, з 2007 р. – обраний дійсним членом цього найдавнішого українського наукового об'єднання, є членом президії Всеукраїнського Наукового товариства ім. Шевченка. За час головування Михайла Антоновича вже випущено 9 томів наукових праць осередку та ряд інших видань.

Розробки М.А. Андрейчина, спрямовані на покращання надання медичної допомоги інфекційним хворим, були високо оцінені фахівцями: удостоєні срібної (1989) медалі на виставках досягнень народного господарства, ряду дипломів. За значні досягнення в галузі інфектології М.А. Андрейчина нагороджено Почесними грамотами Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України і Міністерства охорони здоров'я. У 1998 р. на загальних зборах Академії наук вищої школи України М.А. Андрейчина за створення української школи інфекціоністів, за вклад у розвиток медичної науки і редагування всеукраїнського науково-практичного медичного журналу «Інфекційні хвороби» було відзначено найпрестижнішою нагородою імені Ярослава Мудрого. Він став лауреатом Премії Національної Академії медичних наук України, Всеукраїнських премій ім. С. Подолинського та ім. Братів Лепких, нагороджений медалями Фонду миру, «Ветеран праці», Агапіта Печерського Асоціації інфекціоністів України «За внесок у боротьбу з інфекційними хворобами», отримав ордени Архістратига Михайла, князя Острозького і Святого сповідника лікаря Арсена (Річинського) за значний внесок у відродження духовності України.

Протягом ряду років професор М.А. Андрейчин був експертом Вищої атестаційної комісії при Кабінеті міністрів України (1988-2002 рр.). Вже багато років є

членом спеціалізованих вчених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій при Інституті епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського НАМН України (м. Київ), при Тернопільському державному медичному університеті, членом Вченої медичної ради МОЗ України (2004-2014 рр.) і членом Наукової ради НАМН України.

Михайло Антонович – знаний у світі науковець. Його наукові досягнення щодо сучасної терапії гострих і хронічних вірусних гепатитів, лептоспірозу, кишкових інфекцій доповідалися на численних міжнародних і регіональних з'їздах та конференціях. У 1996 р. М.А. Андрейчина обрано членом Європейського товариства з хіміотерапії інфекційних хвороб, з 1999 р. – він почесний член бібліографічного центру Кембриджського університету. Його ім'я і досягнення занесені до авторитетних міжнародних біографічних видань, у тому числі у всесвітній бібліографічний довідник видатних вчених «Who is Who», а також до енциклопедичного словника «Хто є хто в Україні», лауреат конкурсу «Людина року» на Тернопільщині (2009). М.А. Андрейчин – почесний член Польського товариства лікарів-епідеміологів та інфекціоністів, Товариства інфектологів Литви, почесний професор Інституту мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова.

Попри велику зайнятість, Михайло Антонович завжди готовий уважно вислухати численних відвідувачів, дати мудру пораду. Він чуйний і простий у спілкуванні. Співробітники, учні поважають його за високу інтелігентність, порядність і доброзичливість, високий професійний рівень, людяність і скромність.

А ще Михайло Антонович є чудовим сім'янином, батьком і дідусем. Обидва сини – Сергій і Юрій – продовжили лікарську й наукову династію. А як тільки випадає вільний час – Михайло Антонович неодмінно поспішає до своїх онуків, коло яких він упадає усією душею.

Численні учні та колеги щиро зичать ювіляру міцного здоров'я, довгих років життя, творчої наснаги і подальших успіхів у нелегкій, але почесній праці науковця, педагога і лікаря.

*Правління Всеукраїнської асоціації інфекціоністів,
колектив кафедри і клініки інфекційних хвороб
ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського,
редакція журналу «Інфекційні хвороби».*

Отримано 4.12.2014 р.